

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 52.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5

Telefon Interurban 115

Cena inseratom: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četrt strani
Din 350.—, Mali oglasi be-
sesta Din 1.—, stalnim popust

Preosnova in zenačenje davkov v državi.

Davki so prisilni prispevki zasebnih gospodarstev za kritje potreb in izdatkov države in drugih javno-pravnih korporacij (teles, kakor so občine, okraj, pokrajine, dežele). Država je naravna, za obstoj in napredek človeštva potrebna organizacija. Davki pa so sredstvo, da more ta organizacija se ohraniti ter delovati. Država se mora glede na davke držati gotovih vodilnih načel, brez kojih bi vse davkovstvo izgubilo svoj najtrdnjši temelj, in to je temelj pravičnosti. Znani angleški učenjak Adam Smith († 1790), utemeljitelj novodobne znanosti narodnega gospodarstva, je ta vodilna načela tako opredelil: 1. Državlani morajo za podporo državne vlasti prispevati sorazmerno s sposobnostjo, t. j. v razmerju dohodkov, ki jih vsak uživa pod obrambo države. 2. Davek, ki ga mora plačati vsak državljan, mora biti natanko določen, ne pa samovoljen. Čas in način plačanja morata davkoplačevalcu biti natanko znana. 3. Davek se mora pobirati v najugodnejšem času za davkoplačevalca in na najugodnejši način. 4. To, kar davek donaša državi, sme le kolikor mogoče malo presegati to, kar odnaša davkoplačevalcu, t. j. stroški pobiranja davka morajo biti čim manjši.

Teh načel se davkovstvo drži tudi danes ter se mora držati. Zoper prekruto pritiskanje z davčnim vijakom je papež Leon XIII. v svoji okrožnici o socialnem vprašanju (*«Rerum novarum»* l. 1891) opozoril državo in imejitelje državne vlasti tako-le: »Zasebna lastnina se ne sme izčrpati in izvotliti s čezmernimi davki in nakladami. Bilo bi torej krivično in nečloveško, ako bi se pod imenom davkov od dobrin zasebnikov odtegnilo več kot je pravično.«

Davčna reforma v drugih državah.

Teh načel se je treba držati tudi takrat, ko razmere časa zahtevajo jačji nateg in hujše privitje davčnega vijaka. Take razmere so zavladale v času med svetovno vojno in vladajo naprej v dobi, ki tej vojni sledi. Ogromni izdatki za potrebe vojskovanja, razdejanje narodno-gospodarskih dobrin, zanemarjanje gospodarskega proizvodjanja, obnova po vojni in odplačilo velikih vojnih dolgov: to vse je prisililo vlade prizadetih držav, da so deloma med vojno, zlasti pa po vojni upeljale nove davke, odnosno povišale že stare.

Anglija se je davčne reforme energično lotila že med vojno. Ni države, ki bi bila med in po vojni tako pograbila vojne dobičkarje ter zagrabila njihov preobilni dobiček, kakor je Anglija. Od dr-

žavnih dohodkov odpade 61% — pred vojno samo 48% — na direktne (neposredne) davke, zlasti na dohodninski davek, ki je bil vpeljan leta 1799, in na davek na dedščine. Kako jak je v Angliji davčni pritisk — zadnji čas že nekoliko popušča — se vidi iz tega, da se morajo kriti državni izdatki, ki so štirikrat večji, nego pred vojno.

Francija je po vojni imela velike težave z ureditvijo državnih financ. Eden finančni minister je sledil drugemu, in nobeden ni bil kos veliki nalogi, dokler ni naposled prišel stari Poincaré, ki je izvedel s sedanjo vlado delno davčno reformo ter uredil francosko valuto (vrednost franka). Glavni vir dohodkov za francosko državo niso direktni davki, marveč indirektni: pred vojno je Francija dve tretjini svojih dohodkov prejela iz indirektnih davkov, sedaj pa celo več kot dve tretjini.

Italiji se je šele pet let po svetovni vojni posrečilo (državni proračun za leto 1924-25), da je odpravila deficit v državnih financah. Finančni položaj Italije je težaven kljub jako visokim davčnim bremenom. Glavni vir državnih dohodkov so posredni davki. Fašizmu ni uspelo dvigniti gospodarski položaj Italije ter odstraniti krizo na gospodarskem polju kljub vsem poskusom in reformam na davčnem in finančnem polju. Več kot polovica državnih dohodkov (60%) gre za odplačilo dolgov, odnosno obresti.

Nemčija je bila vsled versajlske mirovne pogodbe prisiljena povišati, oziroma pomnožiti svoje davke. Versajlska pogodba namreč določa v členu 244: »Reparacijska komisija (za odplačevanje vojne odškodnine) bode nemško davkovstvo preiskala, da doseže sigurnost, da je nemško davkovstvo sorazmerno ravno tako težko kakor ono katerekoli izmed držav, ki so zastopane v komisiji.« Nemška davčna bremena torej ne smejo biti sorazmerno manjša nego ona katerekoli države, koji Nemčija dolguje vojno odškodnino. Radi tega je nemška država že leta 1919 začela reformirati svoje davkovstvo. Pred vojno se je državni proračun Nemčije v glavnem opiral samo na dohodke iz carin in trošarin, dočim so dežele in občine dobivale svoje dohodke iz davkov na premoženje, dohodek in prihod. Po vojni se je davčni sistem Nemčije zlasti z veliko davčno reformo leta 1922 popolnoma spremenil. Država sama je prevzela vse davke na premoženje in dohodke, dežele in občine se pa morajo zadovoljiti z državnimi prispevki ter z zemljarino in pridobnino. Vsled davčne reforme je davčna

obremenitev Nemčije zelo narasla in znaša 1817 mark na glavo prebivalstva.

Naša država se je zakasnila.

Vlastodržci v naši državi so si v finančnih težavah, ki so nastopile kot posledice vojne, pomagali s tem, da so povečali davčna bremena, pa večinoma ali skoraj izključno samo v prečanskih krajih. Tako se je že obstoječa neenakost povečevala od leta do leta. Pri tem jih ni niti najmanj motila ali razburjala vidovdanska ustava, ki določa v členu 116: »Davčna obveznost je obča in vse državne davščine so enake za vso državo.« Zenačenje davkov bi moralo biti delo, ki bi moralo slediti kot prvo vidovdanski ustavi.

Od donošenja vidovdanske ustave bode kmalu preteklo sedem let, davčna neenakost pa še traja do sedaj in bi še menda trajala naprej, ako se ne bi bila naša stranka z vso energijo zavzela za rešitev tega vелеvažnega vprašanja, ki tako globoko posega v gospodarstvo in prospeh vseh državljanov.

Krivda na tem, da se je davčna neenakost vzdržala tako dolgo, zadeva ne samo srbijanske stranke, marveč tudi one prečanske stranke, ki ustanavljajo danes takozvano prečansko fronto pod vodstvom Pribečevića in Radiča. Oba dva sta bila na vladi: Pribečević še dalje kot Radič. Ministrovala sta, a davčna neenakost je ostala ista, kakor če bi na ministrskih stolcih sedeli sami gospodje iz Srbije. Ko so gospodje samostalni demokratje, samostojni kmetijci in Radičevci bili na vladi, so davki se množili in rastli, da so ljudje v prečanskih krajih, zlasti v Sloveniji že omahovali pod velikimi bremenmi. Z imeni Pribečevića in Žerjava, Pucija in Radiča je tesno zvezana zgodovina ogromnega davčnega povečanja v Sloveniji in Hrvatski in protiustavne davčne neenakosti v celi državi.

Z vstopom SLS v vlado se je vprašanje zenačenja davkov začelo reševati dosledno in energično. Vstop naše stranke v Uzunovičevu vlado početkom februarja lanskega leta je prinesel našemu in hrvatskemu narodu prvi začetek znižanja davkov, pristojbin in raznih davščin. Po septembarskih volitvah je naša stranka kot članica Vukičeve vlade temu vprašanju posvetila vso svojo pozornost in delavnost. Tako se bo vendar enkrat doseгло to, na kar je država, osobito prečanski del države zaman čakal od njenega početka: davki bodo v najkrajšem času zenačeni v celi državi!

Kakor je znano, so srbijanske stranke soglasno odklonile osebni dohodninski davek. Vsled tega bo vnaprej šest davč-

nih oblik: 1. zemljarina, 2. zgradarina (hišni davek), 3. pridobnina (davek na podjetja, obrt in samostojne poklice), 4. rentnina, 5. davek na dobiček podjetij, obvezanih k polaganju javnih računov, 6. davek na dohodke iz nesamostojnih del in poklicev (davek za nameščence). Glavna naloga narodne skupščine je urediti davčne stopnje tako, da ne bodo preveč prizadeti nižji, gospodarsko šibki sloji, marveč da se višja bremena porazdelijo na one, pri kojih je večja gospodarska moč, torej tudi večja davčna sposobnost.

Ob dolgem zimskem večeru so si stavili razne uganke. Ko jih je zmanjkalo, so pa možje zastavili svojo besedo in gospodar je rekel:

»Se eno uganko: Kaj je najgrše na svetu?« Da niso dolgo ugibali, je sam odgovoril: »Najgrše je pač hinavščina, pa naj jo ima posamezen človek, ali pa cela stranka!«

»Kako more biti stranka hinavska?«

»Eto, pogledjte! Naši demokrati in radičevci so ustvarili najhujši centralizem, so Beograd pripravili do tega, da je leta in leta izžemal nas in Hrvate. Samo SLS se je borila zoper ta centralizem. Razkričali so nas, da smo protidržavni, da smo izdajalci, avstrijakantje itd. Ko se je naša stranka posrečilo pobiti te predsodke, ko je šla v vlado, kjer sedaj skuša polagoma — naenkrat to ne gre — centralizem streti, davke zjednačiti, pa vpijejo, če vsega takoj ne naredimo, da smo izdajalci Slovenije. Istina pa je: Zjednačenje davkov je začela vlada, v kateri je naša SLS. Demokrati in radičevci, ki so se zvezali, pa pravijo, da je to njihova zasluga! To je hinavščina!

Pa še to-le! Vzemimo obdačenje mestnih slojev. Kmet se je do zdaj že kar zvičal pod davki, dočim se v mestih to ni tako močno čutilo. Ako zdaj demokrati tako vpijejo zaradi tega, potem vemo, kaki prijatelji so nam! Pa se delajo, hinavci! Mi pa smo zato, da se davek pravično porazdeli, da se davčne postavke tako napravijo, da bo tisti, ki ima več ali več zasluži, tudi več plačal. Nikogar naj se ne obremeni tako, da bi zavoljo davkov moral propasti, vsak pa naj plačuje pravično odmerjen davek.

Da se hinavščina demokratov še bolj pokaže, vzemimo slučaj davka, ki se imenuje vojnika. Zoper ta davek, ki ga je l. 1924 sprejela vlada, v kateri je sedel dr. Žerjav, znani demokrat, zoper davek, ki se je od 1. januarja 1924 tudi pobiral pri vseh tistih, ki niso vojakov služili, zelo vpijejo. Najpreje komu naložiti breme, potem pa vpiti zoper to, to je hinavščina brez primere. To je kakor tat, ki je kazal na druge in vpil: Primitite tatul!

Kakor pri davkih, tako se pokaže hinavščina naših nasprotnikov povsod drugod. Pravijo, da niso zoper vero, vse njihovo delo je pa usmerjeno na to, da se katoliška vera potisne v kot za staro šaro. Pravijo da imajo patent na narodnost, pa se vežejo z Nemci proti naši stranki, če se le kje morejo. Slovensko narodnost pa so že sploh zatajili. Pravijo, da so za revno ljudstvo, pa ga ravno oni revnega

napravljajo! Pravijo, da so za svobodno Slovenijo, pa so ravno oni ustvarili centralizem in se trudijo ga vzdržati še naprej.

Odkritega nasprotnika se nikomur ni treba bati, ne izogibati. Pač pa hinavca. Tako je tudi z našimi političnimi nasprotniki in njihovimi časopisi. Zaradi njihove hinavščine je potrebno, da se iztrebi nasprotno politično časopisje, da se ne podpira nobena našemu programu nasprotna organizacija. Samo to bodi odgovor na politično hinavščino naših nasprotnikov!

»Skoda, da toliko poštenih še zaupa tej hinavski politiki«, je potožil oče gospodarjev.

»Možje in fantje, tiste svoje prijatelje in sosedje, ki še niso izpregledali, pa še verujejo tem ljudem, pregovorite za našo skupno dobro stvar! Preje jih dobite, bolje bo!«

V NAŠI DRŽAVI.

Celo ženske izvršujejo politične uboje. V Skoplju se je pretekli petek, dne 13. t. m., izvršil ponovno političen uboj, ki ga je zamislil macedonski revolucionarni odbor, ki ga je pa izvršila ženska. Velimir Prelić je odkril pred kratkim tajno macedonsko organizacijo v južni Srbiji, je vodil preiskavo proti macedonskim študentom, ki so bili obsojeni in je zaprl mejo, tako da niso mogli več macedonski revolucionarji pošiljati iz Bolgarske svojih roparjev v našo državo. Zato je bilo jasno, da bodo Preliću sovražili. Da pa se bodo poslužili tega sredstva, da ga ustrelijo ženska, ni nihče pričakoval. Ko se je v petek zvečer Prelić vračal proti domu, se mu je približala boljše oblečena gospa Mara Bujev, ga ustrelila od zadaj v hrbet, da je omahnil v nezavesti. Sama pa si je prerežala žile in pozneje, nekaj ur nato, ko je povedala, da je izvršila le političen uboj, tudi umrla. Ta slučaj kaže, da so na jugu naše države zelo težke razmere.

Radič-Pribičevićeva zveza gre h kraju! Nekateri radičevski poslanci so zagrozili, da izstopijo iz stranke, ako se ne pretrga zveza s Pribičevićem. Enako je dobil tudi Pribičević obvestilo iz Vojvodine, da mora prekiniti vse zveze z Radičem. Zato se zna zgoditi, da se bode Radič v kratkem globoko priklonil vladi in — potrkal na vrata.

Davidovič odhaja v pokoj. Vedno bolj se opaža, da se je Davidovič toliko postaral, da bo moral v političen pokoj. Tudi je nehal z zvezami z Radičem in Pribičevićem. Marinković je njegov naslednik.

Izpremembe v vladi se vedno napovedujejo. Če se bodo izvršile, bodo le osebnega in ne političnega značaja. Tako se govori, da bo odstopil finančni minister Marković, ker je bolehen in itak vodi nje govo ministrstvo dr. Spaho, trgovinski minister. Beograjski listi so poročali, da dobi pri kaki preureditvi vlade SLS še enega ministra.

Lakota v Hercegovini. Vlada je dobila obvestilo in poročilo iz mostarske oblasti, da je v Bosni in Hercegovini nastopila

huda lakota, da ljudje jedo ljubje in travo. To poročilo je nekaj strašnega. Ker so nasprotniki trdili, da je temu kriva vlada, moramo povedati vzrok te lakote. Oblastna skupščina doli sploh ne deluje, občine ali okraji doli niso organizirani, kmetje si ne vedo pomagati in so izročeni na milost in nemilost oderuhom, ki hočejo stisko ljudstva izrabiti. Vlada je za prvo pomoč dovolila 10 milijonov dinarjev na pore, poleg tega pa uvedla poizvedovanja o krivcih teh razmer. Narod se je že začel v trumah izseljevati v Turčijo, ker so večinoma Turki.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Pogodba med Italijo in našo državo je za šest mesecev preložena. Ker je zelo važno, da se preje na novo predela pogodba z Italijo, zato se ni kar podaljšala, ampak se je odložila za pol leta. Italija bo v gotovih točkah morala popustiti, ob enem pa se zavezati, da ne bo več zatirala Slovencev, ki so v Italiji. Mussolini je razglasil, da si je dal predložiti vse pritožbe našega naroda, ki mora pod Italijo živeti. Gospod Mussolini se je torej že zelo, zelo ponižal!

Francija dobi prvo vlogo v Evropi. — Francija sklepa z Ameriko pogodbo, ki bo garantirala mir v Evropi. Zdaj vidi tudi Mussolini, da bo moral meč odložiti, pa lahko tinto pretaka za svojo ljubo Italijo, ker krvi ne bo upal. Mi pa tudi vidimo, kako veliko je naša vlada storila za utrditev miru, ker je sklenila prijateljsko pogodbo s Francijo. Slovenijo je rešila, ker bi sicer ravno tu bilo po Mussolinijevem načrtu bojno polje.

Poljska se pridruži nam? Poljska se pripravlja, da stopi v zvezo z Jugoslavijo, Češko in Rumunijo. Svoj spor z Litvo pa bo uredila.

Madžarsko bo sodilo društvo narodov. Madžarska je zadnji čas povzročila prave politične škandale, ki so končno tako daleč privedli, da je zveza manjših držav zahtevala, da pride Madžarska pred sodišče društva narodov. Ker se je Madžarska izgovarjala, da ni vojnega orožja uvažala za sebe, ampak je bilo namenjeno na Poljsko, je češka vlada vprašala Poljsko, če je to res. Poljska je odgovorila, da to ne odgovarja istini. Madžarska pride pod vojaško nadzorstvo, bo pa moralo bolje nadzirati kot je dosedanje. V tem vojaškem nadzorstvu ne sme biti italijanskega zastopnika, ker je Italija v tej aferi sodelovala.

Avstrijski socialisti za katoličanstvo! Veliko pozornost je vzbudila razprava v dunajskem parlamentu, kjer je socialistični govornik izpovedal, da je socialna demokracija do sedaj na napačni poti, ker je skupaj s framazoni napadala katoliško Cerkev, ki more dejansko rešiti vsa socialna vprašanja. — Naša socialna demokracija, ki je samo v mariborski oblasti še nekoliko močna, menda še dolgo ne bo prišla do tega spoznanja.

Trocky — v pregnanstvo! Tako mineva slava in moč tega sveta! Komaj 10 let je trajala slava in moč Trockega, velikega revolucionarja na Ruskem. Ko je Ljening umrl, je Trocky s svojo prvotno nasilnostjo skušal obdržati svoj vpliv, pa se mu ni posrečilo. Ljeningov naslednik je postal Stalin, Trocky pa je vodil opozicijo, nekaj časa celo uspešno. Bili so, ki so upali,

da bo vse šlo za Trockyjem, on sam je bil prepričan. Na velikem kongresu boljševiške stranke je pa popolnoma propadel s svojo politiko. Ni se sicer takoj udal, pa konečno je podal izjavo, da odobrava politiko Stalina. Ko je bil zlomljen in brez moči, brez prijateljev, ga je vlada postavila na — cesto. Trocky je postal zopet na vaden delavec, usnjarski pomočnik v neki tovarni. Vladi tudi to še ni bilo dovolj, Trocky mora v pregnanstvo. Sibirija, Sibirija — to je ona daljna dežela živih mrtvecev, kamor je tudi Trocky poslal toliko ljudi, kamor gre sedaj tudi on sam!

V stotnikovi šoli.

Našim fantom in možem!

Eden najlepših prizorov v evangeliju je gotovo oni, o katerem bote slišali v cerkvi prihodnjo nedeljo. Mož, mož izobraženec, mož vojak, ki dobro pozna življenje in njegove težave, stoji pred Kristusom z otroško-ponižno vero in govori zna menite besede: »Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho.« Ni čuda, da je pri tem dogodku bil ginjen sam Gospod, in je izrekel temu stotniku veliko priznanje: »Resnično, povem vam, tolike vere nisem našel v Izraelu.« Ni čuda, da bo ta stotnik krščanskim mladeničem in možem vedno velik vzgled, vzgled, kako naj bo razmerje mladeniča in moža do njegovega evharističnega Boga.

Veliko mož in mladeničev je že hodilo k temu stotniku v šolo in hvala Bogu, veliko jih še hodi. Iz te stotnikove šole je bil n. pr. general Sonis († 1887), ki se ni sramoval poklekniti na cesti v generalski uniformi, kadar je duhovnik nesel Najsvetejše kakemu bolniku. Kot mladi oficir je bil pri sv. obhajilu vsakih 8 dni, a kot general vsak dan. Iz te stotnikove šole so bili vojaški novinci v Parizu, ki so se vsako prvo nedeljo v mesecu postili do treh popoldne, da so popoldne, ko so bili prosti, lahko šli k sv. obhajilu. Iz te stotnikove šole so bili možje na Irskem, ki so vsak mesec na stotine pristopali k mizi Gospodovi in so z moško odločnostjo priborili svobodo svojemu katoliškemu prepričanju in katoliški Cerkvi. — Iz te stotnikove šole so mladeniči na Angleškem, ki ob velikih praznikih mnogoštevilno spremljajo duhovnika k oltarju in z vzgle dno pobožnostjo strežejo pri sv. maši. — Iz te stotnikove šole so možje in fantje v Glasgowu na Angleškem, kjer prvo nedeljo v mesecu samo v eni cerkvi pristopi k sv. obhajilu nad 1200 mož in mladeničev...

Iz te stotnikove šole je bil vzornik slovenskih fantov Pavle Šuman. Če mu je bilo le malo mogoče, je bil vsak dan pri mizi Gospodovi. Bil je tudi oni usodni dan, ko ga je visoko v planinah dohitela nenadna smrt. Bil je Pavle mladenič, kateremu je sijala nedolžnost iz obraza. Bil je nadarjen in delaven in se je z veliko vnemo pripravljaj na svoj prihodnji poklic. Bil je do vseh dober, bil je vnet in priden delavec za dobro stvar. Iz božične številke »Gospodarjeve« se še gotove spominjate, kak sin je bil svojim staršem. Res v vsakem oziru pravi spokornik. Ali bi

ne bilo lepo po naši slovenski zemlji, ko bi v vsakem kraju bile desetine in stotine fantov, ki bi hodili v stotnikovo šolo?

Iz te stotnikove šole je bil oče, ki mu je njegov lastni sin dal krasno spričevalo. Ta sin je eden izmed onih krščanskih izobražencev, ki veliko delajo med našim ljudstvom za dobro stvar. V vsaki družbi, v kateri so se pogovarjali o dogodkih in vtisih iz življenja, je ta sin priznal: »Veste, komu se imam jaz zahvaliti za svojo vero? Svojemu očetu.« Nato pa je pripovedal: »Bil je naš oče marljiv, delaven in varčen gospodar. V prostih urah smo ga navadno videli v roki s knjigo, s katero se je izobraževal. Med sosedi je veljal za moža, ki sicer ne govori veliko, a da gotovo zaleže, kadar kaj pove. Do nas otrok je bil resen, strog, vendar smo skozi to resnost in strogost lahko opazili resnično ljubezen do nas. Ker ga nismo videli nikdar pijanega, ga nismo slišali nikdar preklinjati, smo ga globoko spoštovali in iskreno ljubili. Jaz sem v svojih dijaških letih imel hude notranje boje. Majala se mi je celo moja vera. Kljub temu sem hodil v počitnicah vsako nedeljo skupno z očetom k službi božji. Tu sem videl svojega očeta med sv. mašo zatopljenega v globoko, resno molitev, ki pa ni imela nič nemoškega na sebi. Videl sem ga tudi vsak mesec enkrat z isto resno pobožnostjo pristopiti k sv. obhajilu. In ta očetova moška vera in pobožnost je bila močnejša, kakor vsi ugovori, ki sem jih zoper vero slišal ali čital v knjigah. Ob njej sem si ohranil svojo vero. Iskreno sem mu hvaležen za to.« Daj Bog, da bi po naših hišah živelo in vzgajalo svoje otroke veliko takih mož iz stotnikove šole.

Daj Bog, da bi ta stotnik na Slovenskem imel za seboj celo armado naših fantov in mož! Armada iz te šole bi bila armada resničnih, praktičnih katolčanov.

Vere v naši državi po številu njihovih pripadnikov. Po uradni izjavi ministrstva ver v finančnem odboru je v naši državi 5.602.327 pravoslavni, 4.776.751 katolčanov, 1.337.687 mohamedancev, 216.847 evangeličanov (protestantov), 64.159 judov in 41.400 starokatolčanov (hrvatska narodna cerkev).

Katolščani v naši državi. V pretežni večini prebivajo katolščani v Sloveniji, Hrvatski in Dalmaciji. Veliko jih je tudi v Bosni in Hercegovini. Nahajamo pa precej katolčanov tudi v Srbiji sami. V Beogradu imajo katolščani že tri župnijske cerkve, medtem ko je do ujedinjenja bila tam samo ena kapelica v nekdanjem avstrijskem poslaništvu. Beograd sme biti ponosen, da ima prvi v vsej naši državi cerkev, ki je posvečena Kristusu Kralju. Beograd ima svojega nadškofa in precej veliko število svetnih in redovnih duhovnikov. Delujeta v naši prestolici tudi dva slovenska duhovnika: gg. Martin Medved in Tomaž Ulaga. Poleg slovanskih redovnic imajo v Beogradu svojo naselbino tudi francoske sestre, katerim posebno pravoslavni kaj radi dajejo svoja dekleta v odgojo. Vsako leto se zelo slovesno obhaja procesija sv. Rešnjega Telesa, pri kateri tudi pravoslavni izkazujejo evharističnemu Kristusu svoje čiščenje. Katoliška mladinska društva pa priredijo vsako leto na praznik Brezmadežne akademijo, katero istotako poseti mnogo pravoslav-

nih. Sploh se mora reči, da je v Beogradu razmerje med katolščani in pravoslavni mi dobro in prijateljsko. — Tudi drugod po Srbiji živijo katolščani. Druga katoliška škofija je v Skoplju v južni Srbiji, kjer je škof Slovenec Gnidovec, katerega podpirajo večinoma duhovniki Slovenci iz družbe misijonarjev-lazaristov. Katol. cerkve so še v Nišu, Bitolju, Kragujevcu, Semendriji ne nekaterih manjših krajih. V Bitolju opravlja ogromno župnijo mnogo gim Slovincem dobro znani misijonar g. Andrej Tumpej. Precej naselbin po Srbiji imajo tudi usmiljene sestre, ki so večinoma Slovenke. Strežejo po bolnicah ali pa se pečajo z poukom in vzgojo otrok.

MARIBOR IMA PONOVO ŽUPANA SLS.

V soboto, dne 14. t. m., se je vršila v Mariboru volitev župana. Županom je bil izvoljen naš somišljenik in voditelj g. dr. Lojze Juvan, odvetnik v Mariboru. Novi župan je sin kmetskih staršev. Gimnazijo je končal v Ljubljani. Visoke šole je dovršil v Gradcu in na Dunaju, kjer je bil eden najbolj delavnih članov naših kat. visokošolskih društev. Že pred izbruhom svetovne vojne je bil koncipijent pri bivšem g. županu in sedanjemu oblastnemu predsedniku dr. Leskovarju. Med vojno je bil frontni oficir in je okušal nekaj mesecev italijansko ujetništvo. Po vrnitvi iz ujetništva je bil do osamosvojitve v pisarni dr. Leskovarja. V zadnjem občinskem svetu je bil občinski in mestni svetnik ter je popolnoma znan z mariborskimi občinskimi razmerami. Pod novim županom g. dr. Juvanom se bo nadaljevalo uspešno gospodarsko delo v občini, katerega je začel in uspešno vodil že bivši župan g. dr. Leskovar. Osebnost g. dr. Juvana nam je porok, da bo vladalo na občini: delo, poštenost in napredek. Izvolitev dr. Juvana mariborskim županom so pozdravile, izvzemši socijaldemokrate, vse druge stranke.

ČASTNI KANONIK JANEZ K. LENART

Mož-korenjak je še 86letni nadžupnik in dekan v Šmartnem pri Slovenjgradcu, Janez K. Lenart. V sredi julija letošnjega leta dopolni z g. župnikom Ed. Janžekom vred 60. leto svojega mašništva, pa je še vedno krepek, zdrav in neumorno delaven. Kjerkoli je deloval v tem lepem razdobju življenja, je zapustil krasne sledove svoje marljivosti in ljubezni do svojega slovenskega krščanskega ljudstva. Goreče je oznanjeval besedo božjo na Svetih gorah in pri Sv. Roku nad Šmarjem, kakor še sedaj govorijo tamošnji najstarejši ljudje, neutrudno je učil in skrbel za dobrobit svojih župljanov na Tinju nekdanj in je pozneje v Polčanah pozidal veliko lepo župnijsko cerkev, ki je bila slovesno posvečena leta 1895. Po nastopu razsežne nadžupnije sv. Martina v Mislinjski dol. leta 1900 pa se je z mladeniško vnemo lotil temeljite preureditve in okusne okrasitve nadžupnijske cerkve, ki napravi sedaj na vsakega obiskovalca prijeten utis, ter je s pomočjo požrtvovalnih župljanov prenovil tudi podružnice Matere božje na

nih oblik: 1. zemljarina, 2. zgradarina (hišni davek), 3. pridobnina (davek na podjetja, obrt in samostojne poklice), 4. rentnina, 5. davek na dobiček podjetij, obvezanih k polaganju javnih računov, 6. davek na dohodke iz nesamostojnih del in poklicev (davek za nameščence). Glavna naloga narodne skupščine je urediti davčne stopnje tako, da ne bodo preveč prizadeti nižji, gospodarsko šibki sloji, marveč da se višja bremena porazdelijo na one, pri kojih je večja gospodarska moč, torej tudi večja davčna sposobnost.

Ob dolgem zimskem večeru so si stavili razne uganke. Ko jih je zmanjkalo, so pa možje zastavili svojo besedo in gospodar je rekel:

»Se eno uganke: Kaj je najgrše na svetu?« Da niso dolgo ugibali, je sam odgovoril: »Najgrše je pač hinavščina, pa naj jo ima posamezen človek, ali pa cela stranka!«

»Kako more biti stranka hinavska?«

»Eto, pogledjte! Naši demokrati in radičevci so ustvarili najhujši centralizem, so Beograd pripravili do tega, da je leta in leta izžemal nas in Hrvate. Samo SLS se je borila zoper ta centralizem. Razkričali so nas, da smo protidržavni, da smo izdajalci, avstrijakantje itd. Ko se je naša stranka posrečilo pobiti te predsodke, ko je šla v vlado, kjer sedaj skuša polagoma — naenkrat to ne gre — centralizem streti, davke zjednačiti, pa vpijejo, če vsega takoj ne naredimo, da smo izdajalci Slovenije. Istina pa je: Zjednačenje davkov je začela vlada, v kateri je naša SLS. Demokrati in radičevci, ki so se zvezali, pa pravijo, da je to njihova zasluga! To je hinavščina!

Pa še to-le! Vzemimo obdačenje mestnih slojev. Kmet se je do zdaj že kar zviljal pod davki, dočim se v mestih to ni tako močno čutilo. Ako zdaj demokrati tako vpijejo zaradi tega, potem vemo, kaki prijatelji so nam! Pa se delajo, hinavci! Mi pa smo zato, da se davek pravično porazdeli, da se davčne postavke tako napravijo, da bo tisti, ki ima več ali več zasluži, tudi več plačal. Nikogar naj se ne obremeni tako, da bi zavoljo davkov moral propasti, vsak pa naj plačuje pravično odmerjen davek.

Da se hinavščina demokratov še bolj pokaže, vzemimo slučaj davka, ki se imenuje vojnika. Zoper ta davek, ki ga je l. 1924 sprejela vlada, v kateri je sedel dr. Žerjav, znani demokrat, zoper davek, ki se je od 1. januarja 1924 tudi pobiral pri vseh tistih, ki niso vojakov služili, zelo vpijejo. Najpreje komu naložiti breme, potem pa vpiti zoper to, to je hinavščina brez primere. To je kakor tat, ki je kazal na druge in vpil: Primitite tatul!

Kakor pri davkih, tako se pokaže hinavščina naših nasprotnikov povsod drugod. Pravijo, da niso zoper vero, vse njihovo delo je pa usmerjeno na to, da se katoliška vera potisne v kot za staro šaro. Pravijo da imajo patent na narodnost, pa se vežejo z Nemci proti naši stranki, če se le kje morejo. Slovensko narodnost pa so že sploh zatajili. Pravijo, da so za revno ljudstvo, pa ga ravno oni revnega

napravljajo! Pravijo, da so za svobodno Slovenijo, pa so ravno oni ustvarili centralizem in se trudijo ga vzdržati še naprej.

Odkritega nasprotnika se nikomur ni treba bati, ne izogibati. Pač pa hinavca. Tako je tudi z našimi političnimi nasprotniki in njihovimi časopisi. Zaradi njihove hinavščine je potrebno, da se iztrebi nasprotno politično časopisje, da se ne podpira nobena našemu programu nasprotna organizacija. Samo to bodi odgovor na politično hinavščino naših nasprotnikov!

»Skoda, da toliko poštenih še zaupa tej hinavski politiki«, je potožil oče gospodarjev.

»Možje in fantje, tiste svoje prijatelje in sosedje, ki še niso izpregledali, pa še verujejo tem ljudem, pregovorite za našo skupno dobro stvar! Preje jih dobite, bolje bo!«

V NAŠI DRŽAVI.

Celo ženske izvršujejo politične uboje. V Skoplju se je pretekli petek, dne 13. t. m., izvršil ponovno političen uboj, ki ga je zamislil macedonski revolucionarni odbor, ki ga je pa izvršila ženska. Velimir Prelić je odkril pred kratkim tajno macedonsko organizacijo v južni Srbiji, je vodil preiskavo proti macedonskim študentom, ki so bili obsojeni in je zaprl mejo, tako da niso mogli več macedonski revolucionarji pošiljati iz Bolgarske svojih roparjev v našo državo. Zato je bilo jasno, da bodo Preliću sovražili. Da pa se bodo poslužili tega sredstva, da ga ustrelji ženska, ni nihče pričakoval. Ko se je v petek zvečer Prelić vračal proti domu, se mu je približala boljše oblečena gospa Mara Bujev, ga ustrelila od zadaj v hrbet, da je omahnil v nezavesti. Sama pa si je prerežala žile in pozneje, nekaj ur nato, ko je povedala, da je izvršila le političen uboj, tudi umrla. Ta slučaj kaže, da so na jugu naše države zelo težke razmere.

Radič-Pribičevićeva zveza gre h kraju! Nekateri radičevski poslanci so zagrozili, da izstopijo iz stranke, ako se ne pretrga zveza s Pribičevićem. Enako je dobil tudi Pribičević obvestilo iz Vojvodine, da mora prekiniti vse zveze z Radičem. Zato se zna zgoditi, da se bode Radič v kratkem globoko priklonil vladi in — potrkal na vrata.

Davidovič odhaja v pokoj. Vedno bolj se opaža, da se je Davidovič toliko postaral, da bo moral v političen pokoj. Tudi je nehal z zvezami z Radičem in Pribičevićem. Marinković je njegov naslednik.

Izpremembe v vladi se vedno napovedujejo. Če se bodo izvršile, bodo le osebnega in ne političnega značaja. Tako se govori, da bo odstopil finančni minister Marković, ker je bolehen in itak vodi nje govo ministrstvo dr. Spaho, trgovinski minister. Beograjski listi so poročali, da dobi pri kaki preureditvi vlade SLS še enega ministra.

Lakota v Hercegovini. Vlada je dobila obvestilo in poročilo iz mostarske oblasti, da je v Bosni in Hercegovini nastopila

huda lakota, da ljudje jedo ljubje in travo. To poročilo je nekaj strašnega. Ker so nasprotniki trdili, da je temu kriva vlada, moramo povedati vzrok te lakote. Oblastna skupščina doli sploh ne deluje, občine ali okraji doli niso organizirani, kmetje si ne vedo pomagati in so izročeni na milost in nemilost oderuhom, ki hočejo stisko ljudstva izrabiti. Vlada je za prvo pomoč dovolila 10 milijonov dinarjev na pore, poleg tega pa uvedla pozvedevanja o krivcih teh razmer. Narod se je že začel v trumah izseljevati v Turčijo, ker so večinoma Turki.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Pogodba med Italijo in našo državo je za šest mesecev preložena. Ker je zelo važno, da se preje na novo predela pogodba z Italijo, zato se ni kar podaljšala, ampak se je odložila za pol leta. Italija bo v gotovih točkah morala popustiti, ob enem pa se zavezati, da ne bo več zatirala Slovencev, ki so v Italiji. Mussolini je razglasil, da si je dal predložiti vse pritožbe našega naroda, ki mora pod Italijo živeti. Gospod Mussolini se je torej že zelo, zelo ponižal!

Francija dobi prvo vlogo v Evropi. — Francija sklepa z Ameriko pogodbo, ki bo garantirala mir v Evropi. Zdaj vidi tudi Mussolini, da bo moral meč odložiti, pa lahko tinto pretaka za svojo ljubo Italijo, ker krvi ne bo upal. Mi pa tudi vidimo, kako veliko je naša vlada storila za utrditev miru, ker je sklenila prijateljsko pogodbo s Francijo. Slovenijo je rešila, ker bi sicer ravno tu bilo po Mussolinijevem načrtu bojno polje.

Poljska se pridruži nam? Poljska se pripravlja, da stopi v zvezo z Jugoslavijo, Češko in Rumunijo. Svoj spor z Litvo pa bo uredila.

Madžarsko bo sodilo društvo narodov. Madžarska je zadnji čas povzročila prave politične škandale, ki so končno tako daleč privedli, da je zveza manjših držav zahtevala, da pride Madžarska pred razsodišče društva narodov. Ker se je Madžarska izgovarjala, da ni vojnega orožja uvažala za sebe, ampak je bilo namenjeno na Poljsko, je češka vlada vprašala Poljsko, če je to res. Poljska je odgovorila, da to ne odgovarja istini. Madžarska pride pod vojaško nadzorstvo, bo pa moralo bolje nadzirati kot je dosedanje. V tem vojaškem nadzorstvu ne sme biti italijanskega zastopnika, ker je Italija v tej aferi sodelovala.

Avstrijski socialisti za katoličanstvo! Veliko pozornost je vzbudila razprava v dunajskem parlamentu, kjer je socialistični govornik izpovedal, da je socialna demokracija do sedaj na napačni poti, ker je skupaj s framazoni napadala katoliško Cerkev, ki more dejansko rešiti vsa socialna vprašanja. — Naša socialna demokracija, ki je samo v mariborski oblasti še nekoliko močna, menda še dolgo ne bo prišla do tega spoznanja.

Trocky — v pregnanstvo! Tako mineva slava in moč tega sveta! Komaj 10 let je trajala slava in moč Trockega, velikega revolucionarja na Ruskem. Ko je Ljening umrl, je Trocky s svojo prvotno nasilnostjo skušal obdržati svoj vpliv, pa se mu ni posrečilo. Ljeningov naslednik je postal Stalin, Trocky pa je vodil opozicijo, nekaj časa celo uspešno. Bili so, ki so upali,